# Sveriges hetaste vedskalbaggsområde inventerat

Nilsson, S.G. & Huggert L. 2001. Vedinsektsfaunan i Hornsö Algunnenområdet i östra Småland. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar. Meddelandeserien 2001: 28. ISSN 0348-8748. 77 sidor.

Hornsö är ett ortnamn med ett speciellt skimmer kring sig för skalbaggsintresserade. Platsen ligger i sydöstra Småland och dit har en stor del av de baggintresserade skandinaverna vallfärdat för att hitta unika vedlevande arter. Att dom finns just i Hornsö är antagligen en kombination av gynnsamt klimatiskt läge och skötselhistoria. Det är riktigt skogiga trakter, där det på stora områden finns rikligt med blockighet som försvårat avverkningar av träd. Skogsbruket har dock hela tiden blivit effektivare i sina avverkningar, byte av trädslag och brandbekämpning. I rapporten befaras 20 arter redan ha försvunnit från Hornsö. Författarna fruktar att ytterligare arter försvinner även om man skulle kunna frysa och bibehålla det tillstånd som finns nu. Där finns vad man brukar kalla en utdöendeskuld. Slutsatsen blir att man måste restaurera ett mer naturskogslikt tillstånd för att behålla alla arter i området.

De områden som inventerats ligger inom ca105 km$^2$. Det har naturligtvis varit omöjligt att totalinventera hela denna areal. Därför valdes 7 delområden ut som inte tidigare undersökts så väl men som ändå såg ut att ha stor potential för att hysa en rik vedbaggefauna. De fältdata som samlats från dessa områden har sedan kompletterats med fynd av ett flertal samlare från sju välbesökta områden.

Detta ger en lång (över halva häftet) och trevlig artvis läsning om de rödlistade baggarna som påträffats. Men varför sorteras arterna efter sin respektive (nuvarande) hotkategori? Det gör det hela oöverskådligt redan nu. Och fullständigt rörigt om man vill läsa inventeringen igen om fem år då rödlistan reviderats. Hjälp för att få en bättre överblick finns dock i form av den systematiska artlistan på slutet som också redovisar i vilka delområden arterna hittats i. Denna lista är även ett mycket värdefullt rådatamaterial för den som vill gräva ner sig ordentligt!

För den mer generellt naturvårdintresserade finns en intressant genomgång av den skötsel som författarna menar skulle ge den bästa förutsättningen för att bevara skalbaggsfaunan i Hornsö. Det handlar främst om att få fram gamla lövträd och att återinföra branden. Slutsatserna stöds av summeringar av antalet rödlistade vedkalbaggar som finns på olika trädslag, och i olika delområden. Det är dock inte alltid helt uppenbart hur man kommit till slutsatserna, de hade gärna fått stödas upp av artexempel eller förklaras lite tydligare.

En sak man saknar i rapporten är bättre beskrivning av hur fältdata samlats in. Hur många och vilka insektsarter man får vid en inventering beror mycket på vilken metod man använt och hur intensivt man jobbat. Här finns antalet fönsterfällor olika år angivet, men inte vilka trädslag etc. de suttit på - eller om de rent av varit frihängande. Det blir svårt för någon att upprepa inventeringen för att utvärdera huruvida den skötsel som författarna föreslår (när den i den bästa av världar genomförts) har någon positiv effekt. Få tidigare fynd av en art kan bero enbart på att man inte lärt sig hitta den, eller tvärtom. Samma problem finns då man ska värdera antalet eller storlekar av populationer, t.ex inför rödlistning. En klar tankeställare i den vägen får man för åtminstone två arter i denna inventering. De två rariteterna *Liodopria serricornis* (EN) och *Colydium elongatum* (CR) har i Hornsö främst hittats med den exetremt ospecifika metoden bilhåvning... Kan dom verkligen vara så ovanliga om man lyckas fånga in dom ur luftplanktonhavet över en landsväg?

På det hela taget så är detta en mycket intressant översikt av läget i Hornsö just nu och hur det utvecklat sig sedan den tid då den skalbaggsamlande tandläkaren Leonard Haglund gjorde sina första märkliga fynd i området för ca 100 år sedan.

*Mats Jonsell*